

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ФОНОЛОГІЧНА

підготовки
спеціальності
освітньо-професійна програма

бакалавра
035 Філологія
Мова і література (німецька). Переклад

Силабус освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна», підготовки першого (бакалаврського) рівня, **галузі знань** «03 Гуманітарні науки», спеціальності «035 Філологія», освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробник: Тарасюк Інна Василівна, кандидат психологічних наук, доцент; доцент кафедри німецької філології

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри **німецької філології**

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри: (Застровська С. О.)

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології від 03.02.2022р.

Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри **німецької філології**

протокол № 10 від 04 лютого 2022 р.

Завідувач кафедри: Застровська С. О.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	035 Філологія Мова і література (німецька). Переклад БАКАЛАВР	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання: 1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр: 1
		Практичні (семінарські) - Самостійна робота: 112 год
		Консультації: 8 год
Мова навчання <u>німецька, українська</u>		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача (-ів)

Прізвище, ім'я та по батькові – *Тарасюк Інна Василівна*

Науковий ступінь – *кандидат психологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент кафедри німецької філології*

Контактна інформація – +380 332 72 16 36; Tarasiuk.Inna@vnu.edu.ua

Дні занять: згідно розкладу [http://194.44.187.20/cgi-](http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0VGO0MAb494WEi7qwwQgwYyh3aOc6TEtS7tKUU8TBsFPWksGHF8aPA7-c)

[bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0VGO0MAb494WEi7qwwQgwYyh3aOc6TEtS7tKUU8TBsFPWksGHF8aPA7-c](http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0VGO0MAb494WEi7qwwQgwYyh3aOc6TEtS7tKUU8TBsFPWksGHF8aPA7-c)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Програма вивчення освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна» належить до нормативних дисциплін навчального плану факультету іноземної філології ВНУ імені Лесі Українки та укладена відповідно до ОПП підготовки бакалавра спеціальності 035 Філологія. Предметом навчальної дисципліни є процес формування у здобувачів освіти необхідних теоретичних та практичних основ для розуміння фонологічної будови німецької мови та коректної вимови.

2. Пререквізити. Для оптимального проходження та складання заліку з «Практики навчальної фонологічної» студентам необхідно мати базові знання з німецької мови, практичної фонетики, а також загальні мовознавчі знання.

3. Методи.

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, методи спостережень, аналізу мовних явищ, фонетико-графічний аналіз, застосування елементів фонетичної транскрипції.

4. Мета і завдання навчальної дисципліни. *Метою* освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна» є формування у студентів необхідних компетентностей, достатніх для оволодіння основами звукової будови німецької мови та її комунікативних і територіальних особливостей вимови.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних *завдань*:

- ознайомлення студентів з предметом вивчення;
- засвоєння студентами термінологічного апарату фонології/фонетики, необхідного для аналізу звукової будови мови;

- засвоєння фонетичних явищ та особливостей вимови, артикуляції німецьких голосних та приголосним фонем, наголосу, інтонації.

5. Результати навчання (компетентності).

Практична мета освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна» полягає у формуванні у студентів загальних і фахових компетентностей:

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

6. Структура навчальної дисципліни.

1 СЕМЕСТР

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. робота	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Фонологія, як розділ мовознавства						
Тема 1. Звукова будова німецької мови. Базові фонологічні явища.	20	-	-	19	1	Т / 4
Тема 2. Особливості транскрибування.	20	-	-	19	1	Ф3 / 6
Разом за модулем 1	40	-	-	38	2	Т / Ф3 / 10
Змістовий модуль 2. Системні особливості голосних та приголосних у сучасній німецькій мові						
Тема 3. Системні особливості німецького вокалізму.	16	-	-	15	1	Ф3 / 5
Тема 4. Системні особливості німецького консонантизму.	16	-	-	15	1	Ф3 / 5
Разом за модулем 2	32	-	-	30	2	Ф3 / 10
Змістовий модуль 3. Трансформації фонем у мовленнєвому процесі						

Тема 5. Особливості наголосу у слові.	24			22	2	ФЗ / 5
Тема 6. Особливості наголосу в реченні та тексті, паузи, інтонація.	24			22	2	ФЗ / 15
Разом за модулем 3	48			44	4	ФЗ / 20
Види підсумкових робіт (за потреби)						40
Інше (залік)						60
Всього годин / Балів	120	-	-	112	8	100

*Форма контролю:

Т – тест;

ФЗ – фонетичне завдання в межах теми (транскрибування, інтонування та відтворення автентичного тексту за заданим зразком)

7. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час проходження «Практики навчальної фонологічної» студент зобов'язаний опрацьовувати певний матеріал самостійно, а саме:

- опрацювати теоретичний матеріал;
- працювати з аудіо матеріалами;
- підготувати словник термінів;
- за наданим викладачем зразком/прикладом автентичного тексту підготувати власний аудіо запис;
- транскрибувати та інтонувати тексти.

Теми для самостійного опрацювання:

1. Предмет і завдання фонології як мовознавчої дисципліни.
2. Поняття фонем та її функції.
3. Система фонем сучасної німецької літературної мови. Голосні фонем, їх класифікація.
4. Артикуляційна та акустична характеристики голосних фонем у їх головних виявах.
5. Варіанти голосних фонем у ненаголошених і наголошених позиціях.
6. Приголосні фонем, їх класифікація.
7. Артикуляційна та акустична характеристики приголосних фонем у їх головних виявах.
8. Позиційні зміни приголосних та голосних звуків у потоці мовлення.
9. Коартикуляція. Явища асиміляції та гемінації.
10. Звукова редуція в мовленнєвому процесі.
11. Наголос у сучасній літературній німецькій мові. Роль наголосу в розрізненні слів та їх форм. Типи наголосу. Слова з рухомим і нерухомим наголосом.
12. Інтонація та її структурні компоненти. Інтонаційні моделі різнотипних синтагм і речень.
13. Фонематична та фонетична транскрипції.
14. Походження, розвиток та основні риси нормативної вимови.
15. Фоностилестичні варіанти німецької нормативної вимови.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студентів: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За

об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням деканату.

Студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю загалом (але не більше 5 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачено цим силабусом.

Політика щодо академічної мобільності. Невід'ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним [Положенням про реалізацію права на академічну мобільність ВНУ імені Лесі Українки](#)

Політика щодо академічної доброчесності. [Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) передбачає самостійну, чесну та відповідальну роботу студента над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо студент був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність, лікарняний листок), він може здати модульну заборгованість викладачу в індивідуальному порядку (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології) або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачеві.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік (максимальний бал 60). Студенти складають залік згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом університету. На залік виносяться представлення міні словника (15б), транскрибування запропонованого тексту (15б) та фонетичне читання тексту (30б).

Якщо студент не склав залік вчасно, то має можливість перескладати його ще двічі (другий раз – викладачеві, третій раз – комісії).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література

1. Christina Noack: Phonologie. Winter, Heidelberg 2010, ISBN 978-3-8253-5796-2.
2. Hans Grassegger: Phonetik, Phonologie. Schulz-Kirchner, Idstein 2001, ISBN 3-8248-0483-2.
3. Haueis E. Tongruppe, Informationseinheit und Thema-Rhema-Gliederung: Aspekte der kommunikativ-pragmatischen Struktur des Satzes. Osnabrucker Beiträge zur Sprachtheorie. -Deutsche Grammatik 2005.N 30.S. 13–30.
4. Jacobs J. Fokus. Hintergrund-Gliederung und Grammatik. Intonationsforschungen.-München, 2008. S. 89–134.
5. Jacobs J. Probleme der freien Wortstellung im Deutschen. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte. Lund, 2008.Nr. 5. S. 8–37.
6. Jörg Meibauer: Einführung in die germanistische Linguistik. 2. Auflage. Metzler, Stuttgart 2007, ISBN 978-3-476-02141-0, S. 70–120.
7. Karl-Heinz Ramers: Einführung in die Phonologie. 2. Auflage. Fink, München 2001, ISBN 3-7705-3265-1.
8. Kohler K.J. Einführung in die Phonetik des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2007. 236 S
9. Luuko-Vinchenzo L. Formen von Fragen und Funktionen von Fragesätzen. Eine deutsch-finnische kontrastive Studie unter besonderer Berücksichtigung der Intonation. -Tubingen: Max Niemeyer, 2009. 296 S.
10. Meibauer J. Existenzimplikaturen bei rhetorischen W-Fragen. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte.-Lund, 2000.-Nr. 19. S. 27–45.

11. Meibauer J. Sentence Mood, Lexical Categorial Filling, and Non-propositional "nicht" in German. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte. Lund, 2000.Nr. 16.- S. 1–28.
12. Meinhold G.,Stock E. Phonologie der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 2012. 256S.
13. Morris C.W. Zeichen, Sprache und Verhalten. Mit einer Einführung von Karl-Otto Apel. - Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann, 2004.418 S.
14. Oppenrieder W. Selbständige Verb-Letzt-Sätze: Ihr Platz im Satzmodussystem und ihre intonatorische Kennzeichnung. Zur Intonation von Modus und Fokus im Deutschen/Hrsg. von H. Altmann.Tübingen, 2009.S.163-244
15. Sven Staffeldt: Einführung in die Phonetik, Phonologie und Graphematik des Deutschen. Ein Leitfaden für den akademischen Unterricht. Tübingen 2010, ISBN 978-3-86057-295-5.